

مقدمه

اوتیسم یا در خود ماندگی، نوعی اختلال رشدی (از نوع روابط اجتماعی) است که با رفتارهای ارتباطی و کلامی غیر طبیعی مشخص می‌شود. علائم این اختلال، معمولاً تا پیش از سه سالگی بروز می‌کند و علت اصلی آن هنوز به طور دقیق مشخص نشده است.

به کسانی که این اختلال را دارند اوتیستیک یا در خود مانده می‌گویند. این اختلال در پسران شایع‌تر از دختران است. وضعیت اقتصادی، اجتماعی، سبک زندگی و تحصیلات والدین، نقشی در بروز اوتیسم ندارد. این اختلال بر رشد طبیعی مغز در حیطه تعاملات اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی تأثیر می‌گذارد. کودکان و بزرگسالان مبتلا به اوتیسم در ارتباطات کلامی و غیر کلامی، تعاملات اجتماعی و فعالیت‌های مربوط به بازی، مشکل دارند. این اختلال، ارتباط با دیگران و دنیای خارج را برای آنان دشوار می‌سازد.

اوتیسم مانع یادگیری نیست. افراد مبتلا به این اختلال، بزرگ می‌شوند، تغییر پیدا می‌کنند، یاد می‌گیرند و مهارت‌های جدیدی را در سر تا سر زندگیشان بدست می‌آورند.

انواع سطوح و نشانه‌های اختلال طیف اوتیسم

معمولاً تشخیص اوتیسم در کشور ما بین سنین دو تا پنج سال یا به اصطلاح تا پیش از دبستان صورت می‌پذیرد. برای تعیین سطح اختلال طیف اوتیسم معمولاً تأکید پزشکان و روانشناسان روی دو مورد زیر است:

- توانایی ارتباطات اجتماعی کودک
- رفتارها و علائق محدود و تکراری

هرچه سطح پائین تر باشد، کودک به پشتیبانی و حمایت کمتری نیاز پیدا می‌کند. به عنوان مثال افراد مبتلا به اختلال طیف اوتیسم سطح یک، علائم خفیف‌تری دارند و ممکن است نیاز به پشتیبانی کمتری داشته باشند. مبتلایان به اختلال طیف اوتیسم سطح دو و سه، علائم متوسط تا شدید داشته و نیاز به حمایت و پشتیبانی به مراتب بیشتری دارند.

اختلال طیف اوتیسم سطح یک

افراد مبتلا به اختلال طیف اوتیسم سطح یک که به آن اوتیسم خفیف نیز گفته می‌شود، مهارت‌های ارتباطی و تعاملی قابل توجهی با دیگران دارند. این کودکان می‌توانند گفتگو کنند اما در باقی ماندن و ادامه دادن شوخی‌ها یا استعاره‌ها دچار مشکلاتی هستند. در این سطح کودکان می‌توانند دوستیابی کرده و برای خود دوستانی داشته باشند.

علائم اختلال طیف اوتیسم سطح یک

- علاقه کم به تعامل یا فعالیت‌های اجتماعی.
- در شروع تعاملات اجتماعی مانند صحبت کردن دچار دشواری‌هایی هستند.

• به طور معمول این کودکان می‌توانند با دیگران تعامل برقرار کنند اما در حفظ و ادامه یک مکالمه عادی دچار مشکل می‌گردند و نیاز به تلاش دارند و یا به عبارت دیگر فرد مبتلا در سطح یک به طور کامل می‌تواند با جمله صحبت کند اما تلاشهای او برای ادامه دادن یک مکالمه، ناموفق است. این گفتار در برخی مواقع به صورت رباتیک مشاهده می‌گردد.

- نشانه‌های بارزی از مشکلات در برقراری ارتباط وجود دارد.
- وجود مشکلاتی در سازگاری با تغییرات در رفتار و یا زندگی روزمره.
- مشکل در درک احساس و نیت دیگران که به تئوری ذهن در مبتلایان به اوتیسم مشهور است.

• برقراری تماس چشمی محدود.

افراد مبتلا به اختلال طیف اوتیسم سطح یک اغلب در کیفیت بالایی از زندگی و با پشتیبانی کم باقی می‌مانند.

این حمایت برای آنها معمولاً به صورت رفتار درمانی یا بازی درمانی صورت می‌گیرد. هر دوی این رویکردها می‌توانند به پیشرفت مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی کمک کنند. رفتار درمانی همچنین می‌تواند به رشد رفتارهای مثبتی که ممکن است به طور طبیعی ایجاد نشود کمک کند.

لازم به ذکر است مونا، کودک مورد بررسی در این اثر جزء طیف اوتیسم سطح یک می‌باشد.

اختلال اوتیسم سطح دو

علائم مرتبط با این سطح شامل فقدان شدید مهارت‌های ارتباطی کلامی و غیر کلامی است که تقریباً در تمام امور روزمره این افراد تأثیر گذار است و روند زندگی را برای آنها دشوارتر می‌سازد.

علائم اختلال طیف اوتیسم سطح دو

- وجود مشکلات در تقابل با تغییر روال امور روزمره و محیط.
- عدم مهارت قابل توجه در ارتباط کلامی و غیر کلامی. تأخیر در رشد کلامی را می‌توان با تأخیر در گفتار در مراحل رشد به وضوح مشاهده نمود.
- در این کودکان آسیب‌های اجتماعی با وجود پشتیبانی همچنان وجود دارد.

- مشکل عدیده در سازگاری با تغییر.
- ارتباط برقرار نمودن با استفاده از جملات و عبارات بسیار ساده.
- علائق خاص و محدود.

افراد مبتلا به اختلال طیف اوتیسم سطح دو به طور کلی نیاز به حمایت بیشتری دارند چرا که آنها حتی با دریافت پشتیبانی هم در سازگاری با تغییرات مشکلات فراوانی دارند. برای مبتلایان به این سطح انواع روشهای درمان اوتیسم می‌توانند کمک کننده باشد. به عنوان مثال یکی از بهترین گزینه‌ها برای این سطح " یکپارچگی حسی " است، زیرا این درمان به آنها کمک می‌کند که چگونه با ورودی‌های حسی روبرو گردند. مانند:

- بوهای نامطبوع
- صداهای بلند یا آزارنده
- پریشانی در اثر محرکات دیداری
- نورهای چشمک زن

کودک اوتیسم سطح دو پیش از تمام نیازهای درمانی، نیازمند برطرف نمودن آشفتگی‌های حسی خود است.